

Leerlingen
monitor:
“Zicht op
Burgerschap”

Inhoudsopgave

Sheet

- Start van het project 3
- Basiskennis over de vragenlijst 4 t/m 8
- Voorbeelden van vragen 10
- Aanvragen licentie 12
- Vragen over de voorbereiding 14 - 15
- Starten met de vragenlijst 17 t/m 18
- Invullen van de vragenlijst 20 t/m 21
- Opvragen verzamelrapport 23 t/m 27
- Vragen over de resultaten 29 t/m 30
- Ondersteuning 33

Aanleiding voor de ontwikkeling van een nieuwe vragenlijst:

- De overheid heeft striktere eisen gesteld aan Burgerschapsonderwijs met de invoering van de wet Verduidelijking Burgerschapsopdracht (2021).
- Er is behoefte aan een nieuwe, kwalitatief goede en gevalideerde vragenlijst.
- De vragenlijst is geschikt voor alle vmbo t/m vwo leerlingen, en is niet onnodig normatief.
- Het geeft inzicht en helpt gericht te werken aan Burgerschapsonderwijs.

Ons doel: Een betrouwbare, valide en praktische vragenlijst ontwikkelen in toegankelijke taal voor leerjaar 1/2 en 3/4 om de burgerschapsontwikkeling te meten.

Opdrachtgever: Het VO-bestuur van OMO. Het leernetwerk waarin deze vragenlijst ontwikkeld werd, is mede mogelijk gemaakt door het Expertisepunt Burgerschap. Het project is uitgevoerd door Bureau Common Ground en Riskchanger.

Basis kennis over de vragenlijst

De vragenlijst Zicht op Burgerschap:

- Is gebaseerd op wettelijke eisen.
- Geschikt voor leerlingen uit leerjaar 1 t/m 4, vmbo-b/k/g/tl, havo en vwo.
- Geeft een betrouwbaar beeld van Burgerschapsonderwijs op schoolniveau.
- Niet bedoeld voor de beoordeling van individuele leerlingen.
- Kan in één les worden afgenomen.
- Kan in verschillende leerjaren worden herhaald om voortgang te meten.
- De gemiddelde afnameduur is 25 minuten, maar reserveer extra tijd voor uitleg.
- Schoolspecifieke leerdoelen en culturele aspecten zijn niet in de vragenlijst opgenomen.

Let op: Leerlingen hebben mogelijk nog niet alle relevante kennis en houdingen.

Wat maakt deze vragenlijst bijzonder:

1. Taaltoegankelijk voor onderbouw en praktijkonderwijs.
2. Korte afnametijd van gemiddeld 25 minuten.
3. Gebaseerd op de wet "Verduidelijking Burgerschapsopdracht".
4. Ontwikkeld met betrokkenheid van VO-scholen, leraren en experts.
5. Wetenschappelijk onderbouwd en gevalideerd.
6. Geeft inzicht in de ontwikkeling van Burgerschapsonderwijs.

Aanvullende punten:

- Transparantie over keuzes en kwaliteit.
- Gebruik van gevalideerde lijsten, zoals sense of belonging en democratie.
- Docenten hielpen bij de taaltoegankelijkheid.
- Meerdere pilots uitgevoerd binnen VO-scholen.
- Validering door dr. Samantha Bouwmeester, expert in methodologie.

Wettelijke kaders

Met kennis van en respect voor:

- Basiswaarden van de democratie en rechtsstaat.
- Diversiteit en gelijke behandeling.
- Niet: 'sociale en maatschappelijke competenties' direct
- Wel: gevoel van invloed, thuisgevoel op school, waarden en welke burgerschapsvaardigheden leren?

De vragenlijst anticipeert op de **concept kerndoelen burgerschap**.

Geënt op de wet Verduidelijking Burgerschapsopdracht

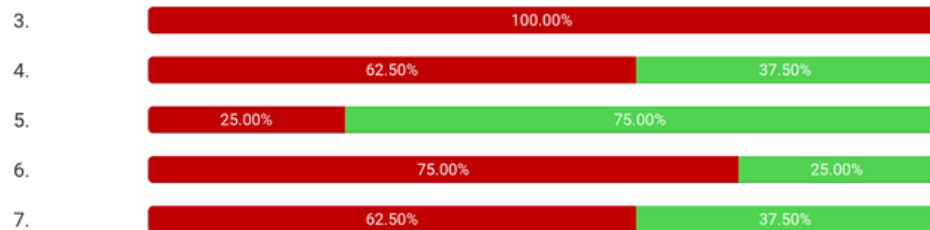
- Kennis over en respect voor de democratie en rechtsstaat
- Basiswaarden van de democratische rechtsstaat
- Diversiteit en gelijke behandeling:
 - ✓ Godsdienst en levensbeschouwing
 - ✓ Afkomst
 - ✓ Handicap en beperking
 - ✓ Politieke gezindheid
 - ✓ Geslacht, gender en seksuele identiteit

Voorbeelden vragen

Basale kennis over democratie, rechtsstaat en basiswaarden

De uitkomsten van de volgende vragen zijn te zien in onderstaand diagram:

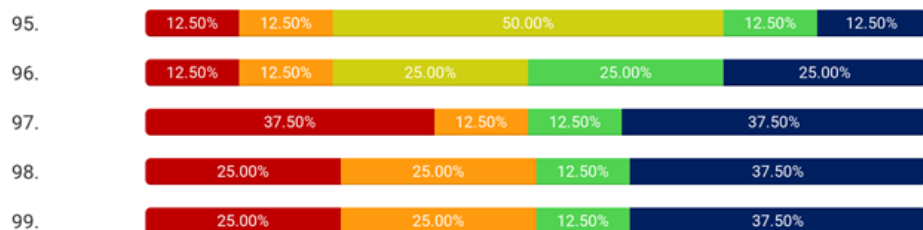
3. Wat betekent het als een land een democratie is?
4. Ben je in Nederland verplicht om te gaan stemmen als je volwassen bent?
5. Wat is waar over verkiezingen?
6. Wie bepaalt in Nederland of er een nieuwe wet komt?
7. De overheid moet iedereen in gelijke gevallen gelijk behandelen.

Waarden

In onderstaande diagrammen staan de resultaten van de volgende stellingen:

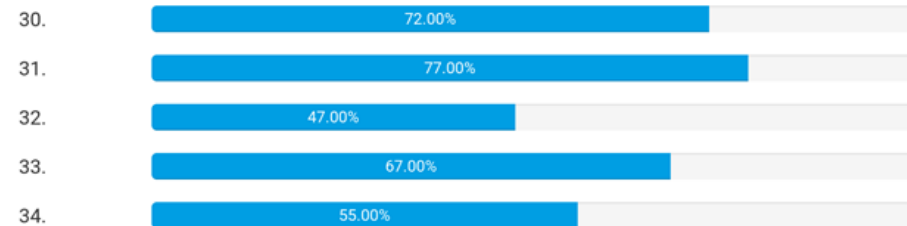
95. Ik vind het belangrijk om voor mezelf op te komen.
96. Ik vind het belangrijk dat mensen zich aan de regels houden.
97. Ik vind het belangrijk om voor anderen te zorgen.
98. Ik vind het belangrijk dat we op een eerlijke manier met elkaar omgaan.
99. Ik vind wat goed is voor de groep belangrijker dan wat goed is voor mij.

Houdingen over democratie, rechtsstaat en basiswaarden

De uitkomsten van de volgende stellingen zijn te zien in onderstaand diagram:

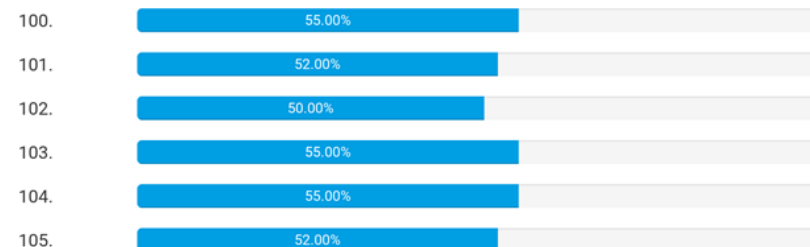
30. Ik vind verkiezingen een eerlijke manier om de macht te verdelen.
31. Als je 18 bent mag je stemmen op een politieke partij. Ik vind dat iedereen dat ook moet doen.
32. Ik vind het belangrijker dat we een rijk land zijn dan dat we een democratisch land zijn.
33. Als de meerderheid voor iets anders kiest dan ik, dan accepteer ik dat.
34. Het is goed dat er verschillende politieke partijen zijn.

Vaardigheden

In onderstaande diagrammen staan de resultaten van de volgende stellingen:

100. Zou je beter willen worden in je mening geven?
101. Zou je beter willen worden in uitleggen waarom je iets vindt?
102. Zou je beter willen worden in naar anderen luisteren?
103. Zou je beter willen worden in ruzies oplossen?
104. Zou je beter willen worden in nee zeggen als je iets niet wil doen?
105. Zou je beter willen worden in voor anderen zorgen?

Aanvragen licentie en account

Stap 1: Ga naar de Riskchanger-website en vul het contactformulier in, of stuur een e-mail naar: p.hazelhoff@riskchanger.nl.

Stap 2: Verstrek de volgende informatie: naam van de school/organisatie, contactpersoon, e-mailadres, telefoonnummer en eventuele aanvullende informatie. Geef daarbij aan of u een demo, telefonische afspraak of meer informatie wenst.

Stap 3: Wij nemen zo spoedig mogelijk contact met u op en u ontvangt meer informatie.

Opdrachtbevestiging:

Stap 4: Onderteken de opdrachtbevestiging. Na ontvangst van de getekende versie richten wij de software in en u ontvangt informatie over het starten en gebruik van de vragenlijst.

Stap 5: Ga naar <https://www.riskchanger.nl/360-vragenlijsten> en start met het gebruik van de vragenlijst “Zicht op Burgerschap”.

Vragen over de voorbereiding

[Klik op deze link om de uitgebreide antwoorden te lezen](#)

Waarom deze vragenlijst afnemen?

De uitleg gaat onder andere over hoe de vragenlijst inzicht geeft in de burgerschapsontwikkeling van leerlingen en hoe dit kan helpen bij de doorontwikkeling van het Burgerschapsonderwijs.

Hoe lang duurt de vragenlijst?

De uitleg gaat onder andere over de gemiddelde duur van 25 minuten, met variatie tussen leerlingen, en de suggestie om een volledig lesuur te reserveren.

Wat vertel ik tegen mijn leerlingen?

De uitleg gaat onder andere over dat de vragenlijst kennis- en meningsvragen bevat, waarbij geen goede of foute antwoorden zijn en er geen cijfer wordt gegeven.

Wat zijn goede omstandigheden om de vragenlijst af te nemen?

De uitleg gaat onder andere over het belang van een rustige, geconcentreerde omgeving en het gebruik van geschikte ICT-middelen.

[Klik op deze link om de uitgebreide antwoorden te lezen](#)

Hoe neem je de vragenlijst af?

De uitleg gaat onder andere over het zorgen voor toegang tot de vragenlijst voor alle leerlingen en hoe ze in stilte moeten werken, met 1-op-1 vragenbeantwoording indien nodig.

In hoeverre mag ik leerlingen helpen?

De uitleg gaat onder andere over het feit dat je mag helpen met het uitleggen van de vragen, maar niet met het uitleggen van specifieke begrippen die worden getoetst.

Kan ik de vragenlijst in twee delen afnemen?

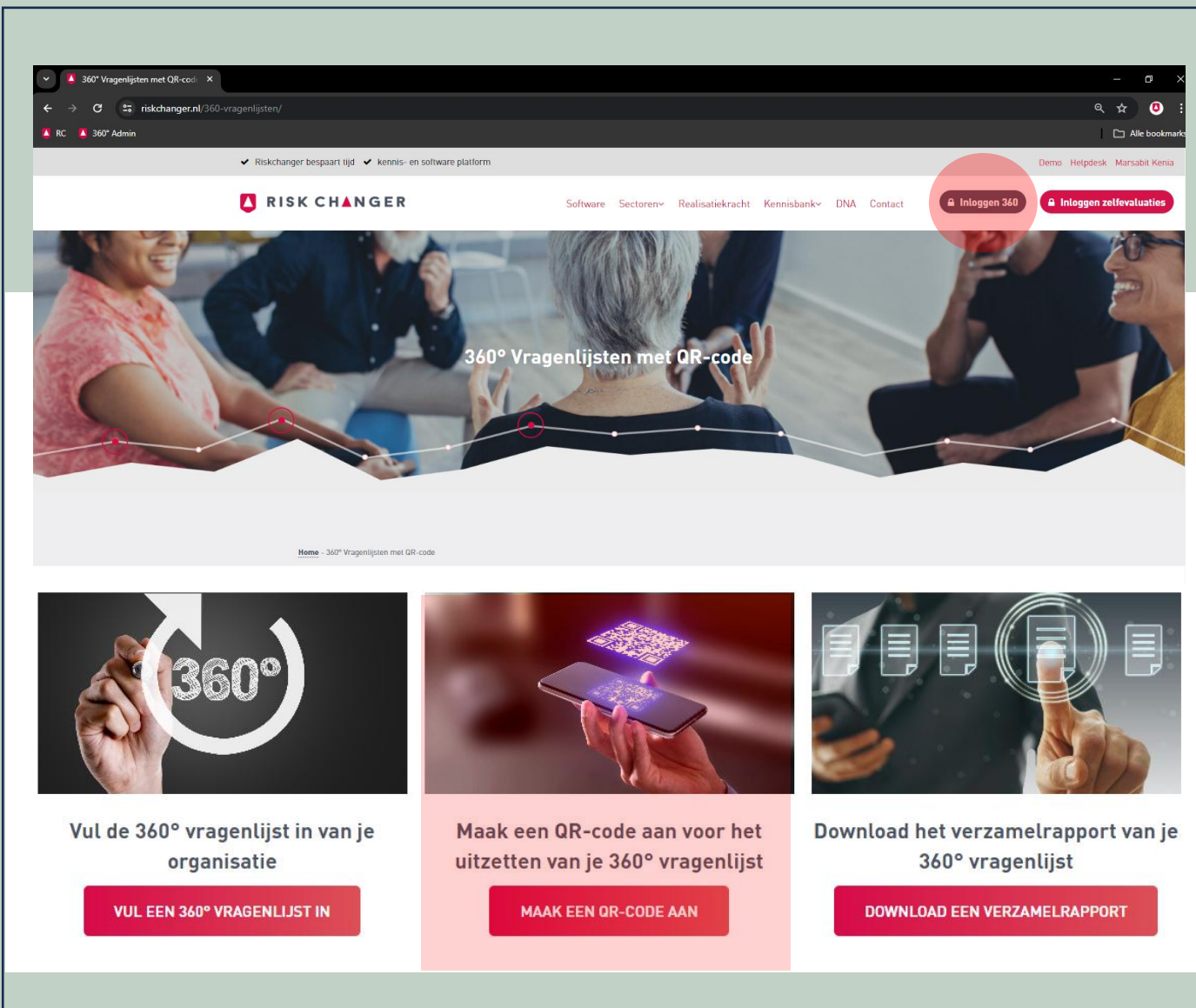
De uitleg gaat onder andere over de mogelijkheid om de vragenlijst in twee delen af te nemen door contact op te nemen met Riskchanger.

Wat te doen bij een technische storing?

De uitleg gaat onder andere over het contact opnemen met de helpdesk van Riskchanger bij technische storingen.

Starten met de vragenlijst

The screenshot shows the Risk Changer homepage in a web browser. The browser's address bar displays riskchanger.nl/360-vragenlijsten/. The website's header includes the Risk Changer logo, navigation links for Software, Sectoren, Realisatiekracht, Kennisbank, DNA, and Contact, and two login buttons: 'Inloggen 360' and 'Inloggen zelfevaluaties'. The 'Inloggen 360' button is highlighted with a red circle. The main banner features a group of people in a meeting, with the text '360° Vragenlijsten met QR-code' overlaid. Below the banner, there are three columns of content, each with an image, a description, and a button:

- Column 1:** Image of a hand holding a circular arrow with '360°' inside. Text: 'Vul de 360° vragenlijst in van je organisatie'. Button: 'VUL EEN 360° VRAGENLIJST IN'.
- Column 2:** Image of a hand holding a smartphone displaying a QR code. Text: 'Maak een QR-code aan voor het uitzetten van je 360° vragenlijst'. Button: 'MAAK EEN QR-CODE AAN'.
- Column 3:** Image of a hand pointing at a document icon. Text: 'Download het verzamelrapport van je 360° vragenlijst'. Button: 'DOWNLOAD EEN VERZAMELRAPPORT'.

Ga naar de website:
www.riskchanger.nl

Klik rechts bovenaan
op de button
“Inloggen 360”.

1

Maak een QR-code aan voor het uitzetten van je 360° vragenlijst

MAAK EEN QR-CODE AAN

Klik op de button “Maak een QR-Code aan”.

2

Aanmaken QR-code voor 360° vragenlijst

Genereer via deze pagina een QR-code met je Riskchanger gebruikersnaam. Op basis van je criteria ontvang je via de mail een QR-code die je kunt verspreiden naar de doelgroep.

Jouw mailadres

☒ Deze informatie is anoniem beschikbaar voor het overzicht van de resultaten.

QR Stuur link en QR Code

Vul de criteria in zoals uw eigen gebruikersnaam (mailadres van uw account), soort vragenlijst*, bestuur, locatie, doelgroep en uiterste invuldatum** en klik op button “Stuur een link en QR-Code”.

3

Beste medewerker,

U heeft een QR-code en URL gegenereerd voor de vragenlijst Democratie en Samenleving. Deze QR-code en URL vindt u hieronder. Als u deze verspreid onder uw doelgroep, kan de zelfevaluatie vervolgens ingevuld worden. Veel succes!

Team Riskchanger

Voor vragen kunt u contact opnemen met helpdesk@riskchanger.nl

Klik op onderstaande link of scan de QR code om de vragenlijst te starten.

[Start de vragenlijst](#)

Vul de vragenlijst in voor donderdag 9 mei.

U ontvangt per mail een QR-Code en URL-link die u op eigen wijze*** kunt doorgeven aan de leerlingen.

Als u in 2 delen de vragenlijst opvraagt dan staat in de mail het deelnummer aangegeven.

* Je kunt de gehele vragenlijst selecteren of kiezen voor alleen deel 1 of 2 van de vragenlijst.

** Na de invuldatum kunnen leerlingen nog steeds de vragenlijst invullen.

*** U kunt zelf de QR-Code en/of URL-link delen met de doelgroep via digibord, leerlingvolg-systeem, communicatie app, etc.

Invullen van de vragenlijst

1

RISK CHANGER

In deze vragenlijst zijn er kennisvragen en vragen die gaan over wat je mening is. Er zijn geen goede of foute meningen. Weet je niet zeker wat het antwoord op een kennisvraag is? Klik dan op het antwoord waarvan je denkt dat het klopt.

Invullen

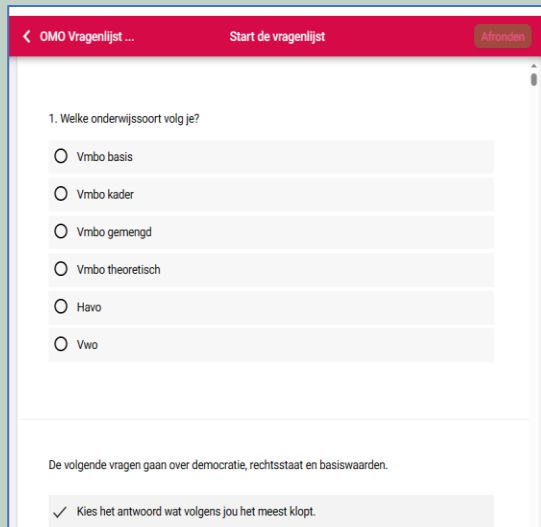

Vragenlijst Democratie en Samenleving

Start de vragenlijst

De leerling scant de QR-Code of klikt op de URL-link en de vragenlijst wordt geopend. Klik op “Invullen” en “Start de vragenlijst” en de vragen kunnen beantwoord worden.

2

OMO Vragenlijst ... Start de vragenlijst **Afronden**

1. Welke onderwijssoort volg je?

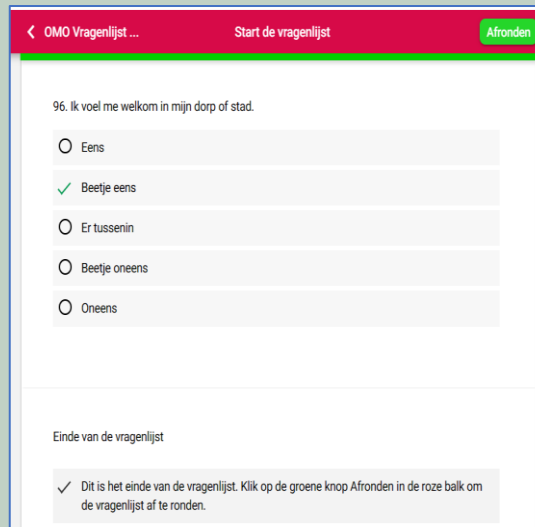
- ☐ Vmbo basis
- ☐ Vmbo kader
- ☐ Vmbo gemengd
- ☐ Vmbo theoretisch
- ☐ Havo
- ☐ Vwo

De volgende vragen gaan over democratie, rechtsstaat en basiswaarden.

✓ Kies het antwoord wat volgens jou het meest klopt.

De leerling vult de onderwijssoort en leerjaar in en gaat verder met het beantwoorden van de vragen.

3

OMO Vragenlijst ... Start de vragenlijst **Afronden**

96. Ik voel me welkom in mijn dorp of stad.

- ☐ Eens
- ☒ Beetje eens
- ☐ Er tussenin
- ☐ Beetje oneens
- ☐ Oneens

Einde van de vragenlijst

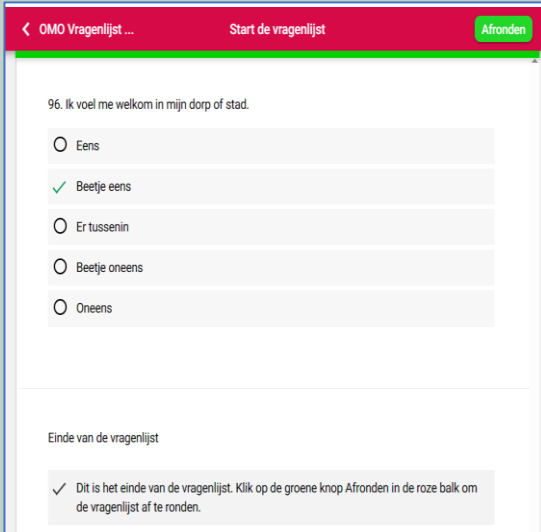
✓ Dit is het einde van de vragenlijst. Klik op de groene knop Afronden in de roze balk om de vragenlijst af te ronden.

Als alle vragen beantwoord zijn dan wordt de tekst getoond “Einde van de vragenlijst”.

Let op: de vragenlijst moet nu wel afgerond worden! *

* De antwoorden van vragenlijsten die niet volledig zijn ingevuld, worden niet meegeteld in het eindresultaat.

4

OMO Vragenlijst ... Start de vragenlijst **Afronden**

96. Ik voel me welkom in mijn dorp of stad.

☐ Eens

☒ Beetje eens

☐ Er tussenin

☐ Beetje oneens

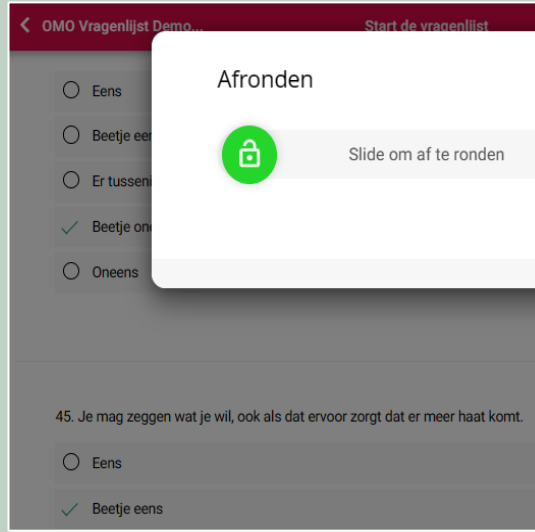
☐ Oneens

Einde van de vragenlijst

✓ Dit is het einde van de vragenlijst. Klik op de groene knop Afronden in de roze balk om de vragenlijst af te ronden.

Na beantwoording van alle vragen* wordt de button rechtsboven met de tekst “Afronden” fel groen en de leerling kan daarop klikken.

5

OMO Vragenlijst Demo ... Start de vragenlijst

☐ Eens

☐ Beetje eens

☐ Er tussenin

☒ Beetje oneens

☐ Oneens

45. Je mag zeggen wat je wil, ook als dat ervoor zorgt dat er meer haat komt.

☐ Eens

☒ Beetje eens

Afronden

Slide om af te ronden

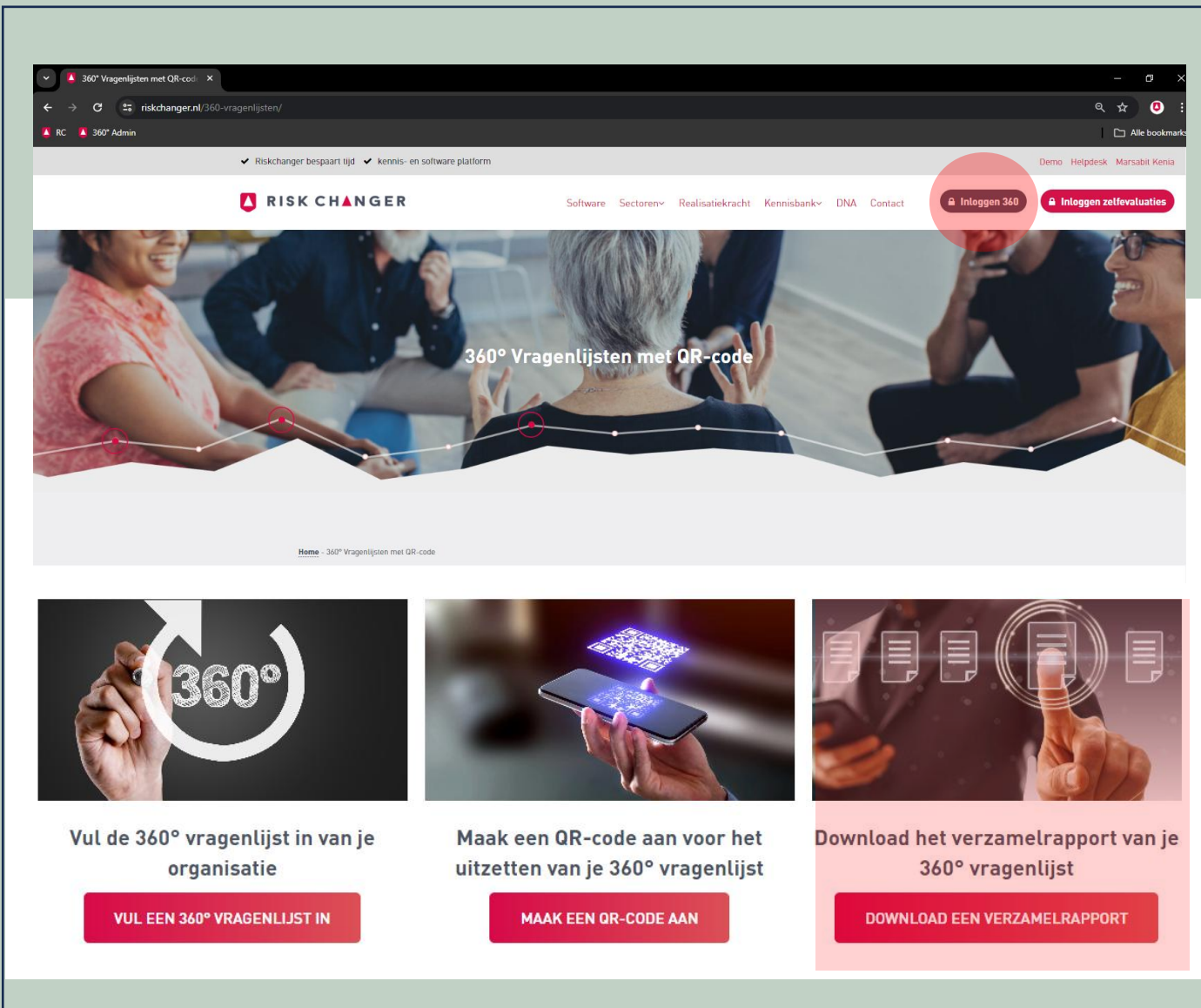
Na het klikken gaat er een pop-up open en de leerling sleept het groene bolletje naar rechts**.

* Als een vraag niet beantwoord is verschijnt er een rode balk voor de vraag.

Aan de groene balk boven de vragen kan een leerling zien hoe ver men is met de beantwoorden van het totale aantal vragen.

** Pas als de vragenlijst is afgerond worden de antwoorden meegenomen in het totale resultaat.

Opvragen van een verzamelrapport

360° Vragenlijsten met QR-code

Home - 360° Vragenlijsten met QR-code

Vul de 360° vragenlijst in van je organisatie

VUL EEN 360° VRAGENLIJST IN

Maak een QR-code aan voor het uitzetten van je 360° vragenlijst

MAAK EEN QR-CODE AAN

Download het verzamelrapport van je 360° vragenlijst

DOWNLOAD EEN VERZAMELRAPPORT

Ga naar de website:
www.riskchanger.nl

Klik rechts bovenaan
op de button
“Inloggen 360”.

1

Beste medewerker,

U heeft een rapport aangevraagd van de vragenlijst Democratie en Samenleving.

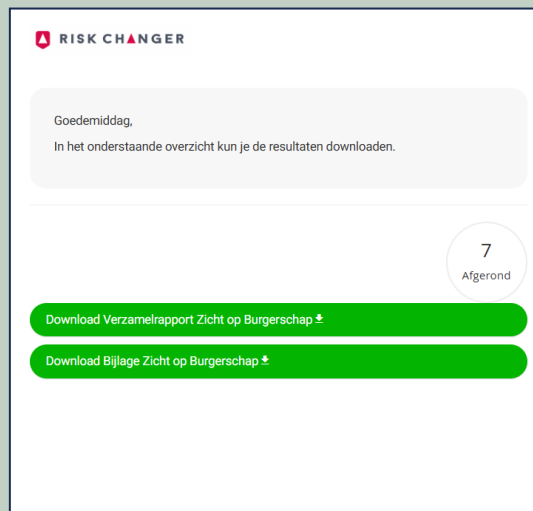
Dit rapport kunt u downloaden via onderstaande link.

Veel succes!
Team Riskchanger

Voor vragen kunt u contact opnemen met helpdesk@riskchanger.nl

De rapportage is te downloaden via [deze link](#).

U krijgt als gebruiker op de aangegeven deadline automatisch een email met een link voor het bekijken, downloaden en opslaan van het verzamelrapport *.

2

Als u op de link in de mail klikt kunt u de twee rapporten direct downloaden **.

* Het rapport wordt direct digitaal beschikbaar gesteld.

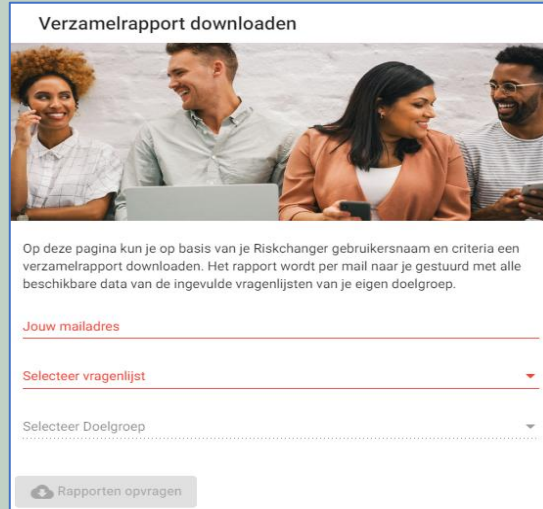
** Bij het downloaden wordt het bestand automatisch in uw map “downloads” opgeslagen, u kunt er ook voor kiezen om het bestand in een andere map op te slaan.

1

Wilt u al eerder of later een verzamelrapport aanvragen, klik dan op de Riskchanger webpagina op de button “Download een verzamelrapport”*.

2

Verzamelrapport downloaden

Op deze pagina kun je op basis van je Riskchanger gebruikersnaam en criteria een verzamelrapport downloaden. Het rapport wordt per mail naar je gestuurd met alle beschikbare data van de ingevulde vragenlijsten van je eigen doelgroep.

Jouw mailadres

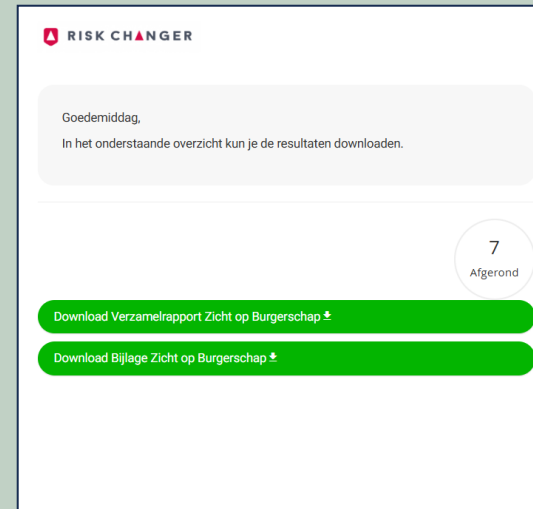
Selecteer vragenlijst

Selecteer Doelgroep

Rapporten opvragen

Vul de criteria in, zoals uw eigen gebruikersnaam (mailadres van uw account), vragenlijst, bestuur, locatie, doelgroep en klik op button “Rapport opvragen”. U krijgt een mail met de link naar het rapport om te downloaden.

3

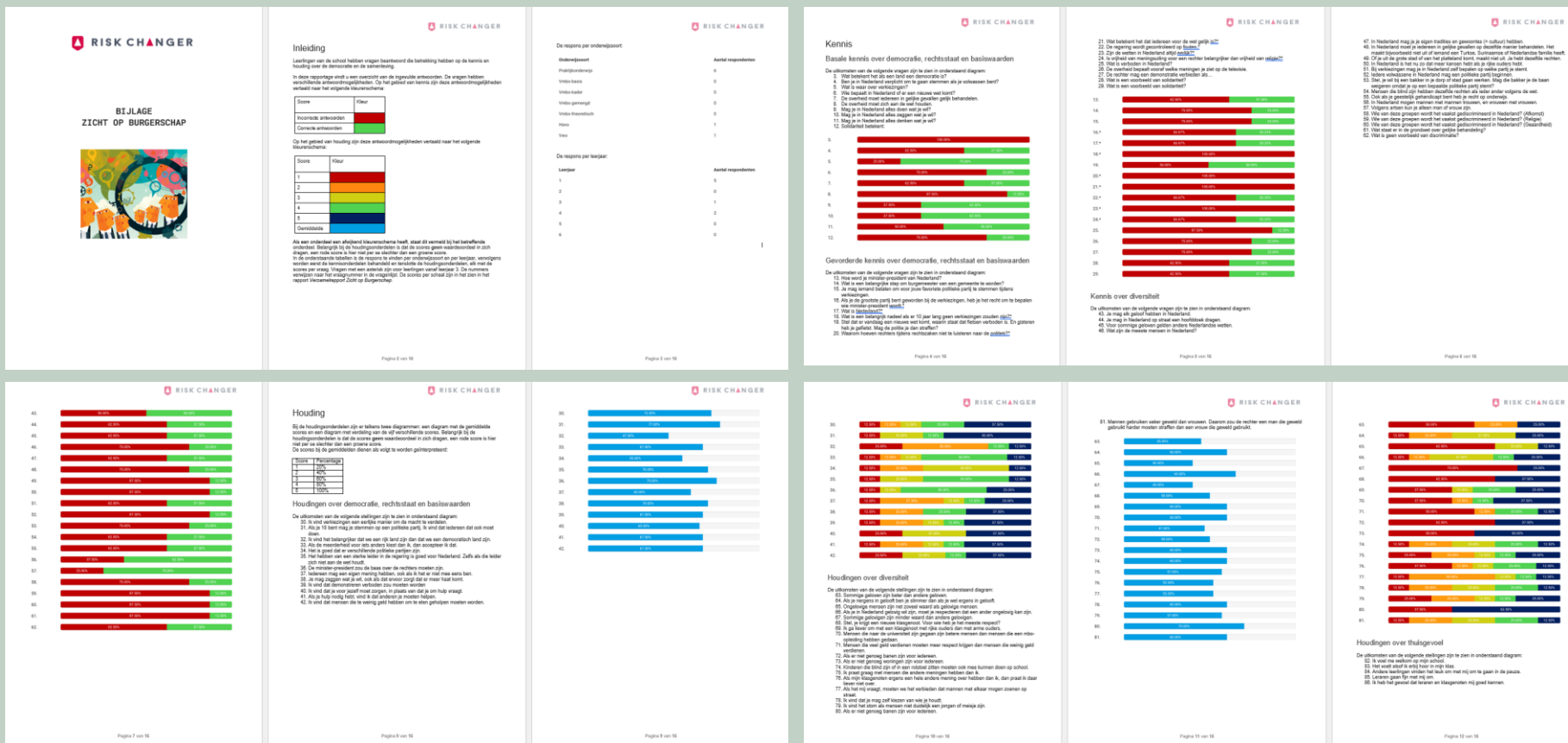
Als u op de link in de mail klikt kunt u de twee rapporten direct downloaden **.

* Voor of na deze deadline kan ook een verzamelrapport opgevraagd worden.

Het aantal keren dat een rapport opgevraagd wordt is niet gelimiteerd.

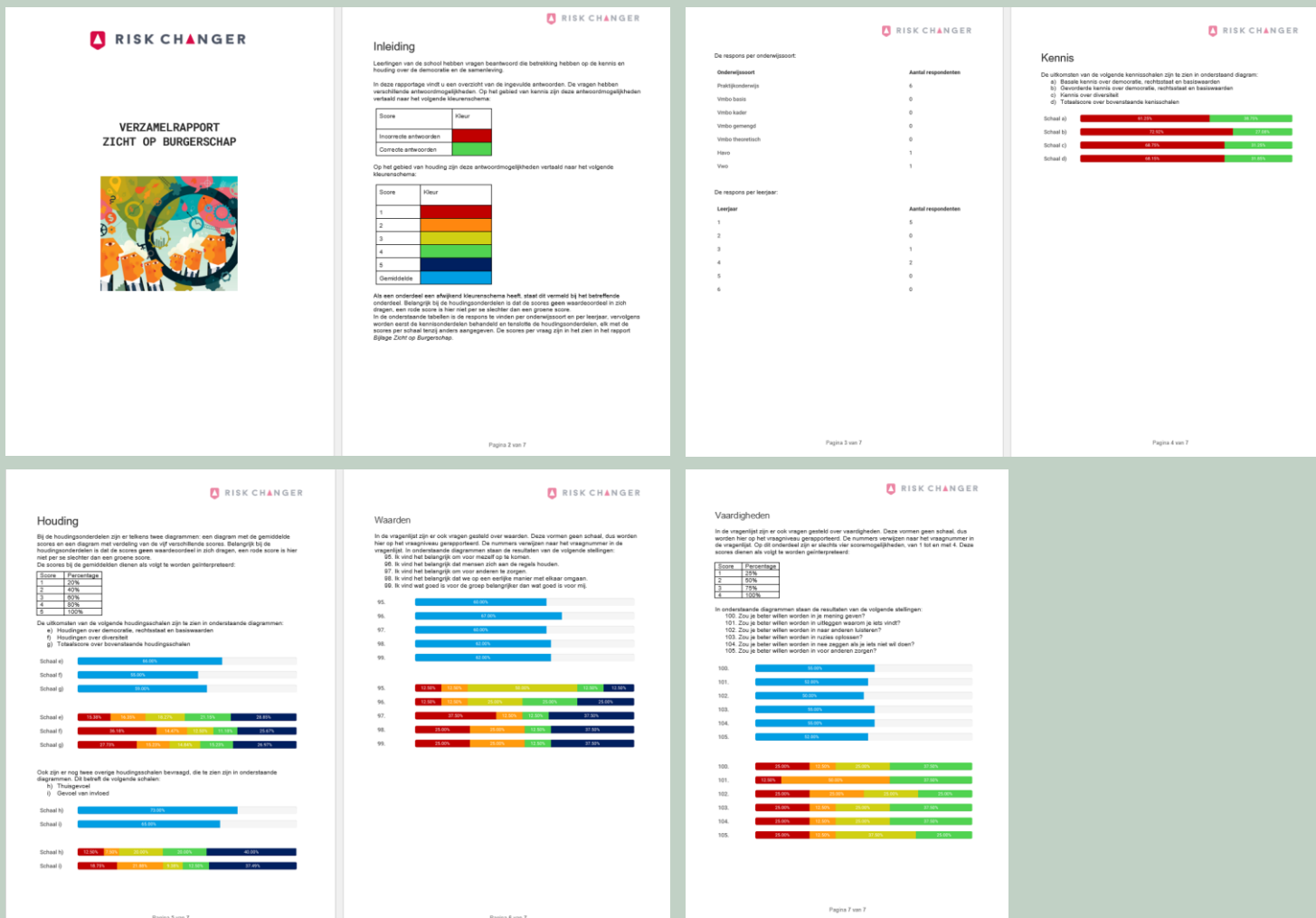
In dit verzamelrapport zijn de volgende aspecten opgenomen:

- Voorblad
- Inleiding
- Onderwijssoort
- Leerjaar
- Bevraagde onderwerpen
- Grafische weergave van de antwoorden per vraag

In dit verzamelrapport zijn de volgende aspecten opgenomen:

- Voorblad
- Inleiding
- Onderwijssoort
- Leerjaar
- Bevraagde onderwerpen
- Aantal antwoorden per vraag over kennis, houding, vaardigheden en waarden.

Vragen over de resultaten

[Klik op deze link om de uitgebreide antwoorden te lezen](#)

Hoe moet ik de resultaten lezen?

De uitleg gaat onder andere over het interpreteren van de resultaten aan de hand van verschillende schalen zoals democratische kennis, houdingen en schoolcultuur, en het belang van zowel gemiddelden als spreiding.

Mijn leerlingen scoren niet goed op een onderdeel, is dat erg?

De uitleg gaat onder andere over hoe het moment van behandeling van onderwerpen en externe invloeden zoals ouders of sociale media de scores kunnen beïnvloeden.

Hoe moet ik scores op specifieke vragen interpreteren?

De uitleg gaat onder andere over het feit dat de vragenlijst betrouwbaar is op schaalniveau en voorzichtigheid vereist bij de interpretatie van individuele vragen.

Maar leerlingen mogen toch hun mening hebben?

De uitleg gaat onder andere over hoe de wet scholen verplicht respect voor de rechtsstaat en diversiteit te bevorderen, ook al hebben leerlingen recht op hun mening.

[Klik op deze link om de uitgebreide antwoorden te lezen](#)

Waarom gaat de vragenlijst in op verschillende types diversiteit?

De uitleg gaat onder andere over de wettelijke verplichting om respect voor verschillende vormen van diversiteit zoals godsdienst, geslacht en afkomst te bevorderen.

Wat zeggen de bevindingen over onze schoolcultuur?

De uitleg gaat onder andere over hoe scholen zoals thuisgevoel en invloed inzicht geven in hoe leerlingen de schoolcultuur ervaren en het belang van het kijken naar zowel gemiddelden als uitschieters.

Mijn leerlingen scoren goed, zijn we klaar?

De uitleg gaat onder andere over dat de vragenlijst niet alles meet, zoals de omgang met botsende basiswaarden, en dat scholen zelf extra ambities kunnen hebben.

Hoe kan ik ons onderwijs verbeteren?

De uitleg gaat onder andere over het starten met onderwerpen die nog niet behandeld worden, het verbeteren van lessen en het gericht werken aan professionalisering.

De data verder splitsen naar onderwijssoort en/of leerjaar

In het verzamelrapport kan het lastiger zijn om de data goed te splitsen voor uw eigen interne rapportage. Stuur een e-mail naar **helpdesk@riskchanger.nl** met uw specifieke vraag, en wij zullen u kosteloos de volledige ruwe dataset in een Excel-bestand toesturen. Het is onze intentie en planning om gedurende dit schooljaar een nieuw dashboard te ontwikkelen waarmee u zelf deze vergelijkingen kunt maken.

Meerdere invulrondes vergelijken qua trend

Als u binnen een schooljaar of over verschillende schooljaren de verschillende invulrondes wilt vergelijken, kunt u dit aanvragen via **helpdesk@riskchanger.nl**. Het is onze intentie en planning om gedurende dit schooljaar een nieuw dashboard te ontwikkelen waarmee u deze vergelijkingen zelf kunt maken.

De data vergelijken met andere scholen

Om te kunnen benchmarken, moeten we eerst een dataset opbouwen. Aangezien deze vragenlijst in september 2024 is gelanceerd voor alle VO-scholen, is deze data nog niet beschikbaar, maar zal deze in de loop van het schooljaar worden opgebouwd.

Note: Als u de dataset specifiek wilt laten inrichten, dan zullen wij de gemaakte uren in rekening brengen.

Vragen, helpdesk en ondersteuning

De jaarlijkse investering voor de vragenlijst bedraagt € 0,65 excl. btw per leerling per licentiejaar, gebaseerd op het totale aantal leerlingen van een school. Het gebruik van de vragenlijst is onbeperkt qua frequentie, leerlingen en leerjaren.

Contact Riskchanger

Voor meer informatie of contact bieden wij de volgende mogelijkheden:

- [Info over vragenlijst leerlingen Burgerschap](#)
- [Vraag een demo aan](#) of [Vraag voor de helpdesk](#)
- Contact: p.hazelhoff@riskchanger.nl en website: www.riskchanger.nl

U kunt daarnaast advisering inkopen voor duiding van de resultaten, en de mogelijkheden hiervoor staan benoemd in de opdrachtbevestiging en op de website van Riskchanger.

Contact Bureau Common Ground

Contact: info@bureaucommonground.nl en website: www.bureaucommonground.nl